

Internt notat vedrørende «almenne hensyn»

POLITIETS ARGUMENTASJON

I sitt brev 28.08.2015 aksepterer Politiet at en ikke-returnerbar asylsøker arbeider for Plog AS, selv om hun ikke har lovlig opphold, ikke har arbeidstillatelse og heller ikke får skattekort. Forholdet blir likevel ikke straffeforfulgt.

«Dette begrunnes i at Politiet ikke finner at det foreligger allmenne hensyn som krever påtale»

Politiet er i sin tekst meget knappe med å fortolke lovens ordlyd «Almenne hensyn», derfor våger jeg meg på å prøve å forstå hva som ligger bak politiets vurdering. Ikke fordi det er viktig eller gjør noen forskjell i denne saken, både Grunnlov og Menneskerettslov har høyere rang enn utlendingslov i norsk lovverk. Men fordi jeg ønsker forstå Politiets tankegang, de svarene de gir er ikke særlig utfyllende.

DEN SPRÅKLIGE BETYDNINGEN AV «ALLMENNE»

Fra bokmålsordboka klipper jeg:

allmenn *adj.* (norr. *almennr*, påvirket av tysk (*all*)*gemein* 'felles for alt, alle')

1 felles for alle, som gjelder alle
a- stemmerett, verneplikt

2 offentlig
saken har a- interesse / et allment gode / lovbrudd skal påtales av a-e hensyn

● som adverb :
det er allment kjent

3 vanlig, gjengs; generell
det er en a- oppfatning / han kom med noen a-e betraktninger / studieretning for a-e fag studieretning i den videregående skolen som tilsvarer det tidligere gymnaset

4 universell
a-e sannheter / en hellig, a- kirke

BETYDNINGENE 1 OG 4: «Felles for alle», «som gjelder alle», «universell».

Her må det antas at Politiet henviser primært til menneskerettsloven. Forholdene de ikke-
returnerbare lever under i Norge er åpenbart nedverdiggende. De får ikke helsehjelp, unntatt i akutte
tilfeller. De får mindre enn 2000 kroner i måneden som skal dekke mat, klær, buss, medisiner, osv.
De er fratatt retten til arbeide.

Referanseorganet «Committe on Economical, Social and Cultural Rights» gir følgende uttalelse om
retten til arbeide:

THE RIGHT TO WORK

General comment No. 18

Adopted on 24 November 2005

Article 6 of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights

I. Introduction and Basic Premises

1. The right to work is a fundamental right, recognized in several international legal instruments. The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR), as laid down in article 6, deals more comprehensively than any other instrument with this right. **The right to work is essential for realizing other human rights and forms an inseparable and inherent part of human dignity.** Every individual has the right to be able to work, allowing him/her to live in dignity. The right to work contributes at the same time to the survival of the individual and to that of his/her family, and insofar as work is freely chosen or accepted, to his/her development and recognition within the community.¹

Retten til arbeide er deretter belyst i detalj i påfølgende tekst. Men poenget her er at den er uløselig (inseperable) knyttet til verdighet (dignity). Å fratas retten til arbeide er derfor nedverdiggende, og bryter med det ALLMENNE og absolutte forbud i internasjonal lov mot «tortur, umenneskelig og nedverdiggende behandling». Det må ventes at norsk politi deler komiteens syn på disse forhold, og derfor at dette har vært en del av vurderingene som tilsier at det ikke foreligger allmenne forhold som krever påtale.

Videre vet vi at det i forarbeidene til grunnlovens §110 lå på bordet forslag som skulle begrenset paragrafen til kun å gjelde landets borgere. Når disse forslagene ble forkastet til fordel for den mer ALLMENNE formuleringen «ethvert arbeidsdyktig menneske», må vi forutsette at dagens formulering var bevisst valgt av Stortinget, selv om Justisdepartementet tar seg den frihet å omformulere ordlyden i sitt brev 26.02.2013. Det må likevel ventes at norsk politi deler stortingets syn på formuleringen i grunnloven, og derfor at dette har vært en del av vurdeingene som tilsier at det ikke foreligger allmenne forhold som krever påtale.

BETYDNINGEN 2: «offentlig»

Følgende allmenne forhold (i betydningen offentlige) er vurdert i UDI sin rapport «Asylsøkeres rett til å ta arbeid», oktober 2011, ISBN: 978-82-7570-249-2:

- PUSH-effekten
- PULL-effekten
- Ekstra belastning på mottaksdriften
- Kriminalitet, svart arbeidsmarked, ran og tyveri, prostitusjon, narkotikahandel etc.
- Konflikter

Antallet frivillige returnerer av de ikke-returnerbare i perioden 2011-2015 bekrefter rapporten sitt synspunkt på at det å frata dem retten til arbeide ikke virker returnfremmende, ref. PUSH-effekten.

Utviklingen i flyktingestrømmen til Norge i perioden 2011 til 2015 tyder også på at det er hold i rapportens konklusjoner om at det er andre forhold som fører til at folk flykter fra hjemlandet og til sist havner i Norge enn utsiktene til et godt arbeidsmarked her, ref. PULL-effekten.

For øvrig er det udiskutabelt at det er økonomisk gunstig for norsk økonomi at flest mulig gis muligheten til å bidra til fellesskapets beste med sine evner og krefter.

Det må ventes at norsk politi deler UDI sine konklusjoner i denne rapporten, og derfor at dette har vært en del av vurderingene som tilsier at det ikke foreligger allmenne forhold som krever påtale.

Politiet begrunner også sin beslutning med ordlyden «samt kapasitetshensyn hos politiet». Ved å la de ikke-returnerbare arbeide vet vi at vi vil få bedre offentlig økonomi, mindre kriminalitet, mindre saksbehandling rundt søknader om arbeidstillatelse. Blant de hundreder, om ikke tusener, av arbeidsdyktige mennesker som i dag ikke får jobbe, vil det kanskje også være noen som har kompetanse som jurister, politi eller innen offentlig saksbehandling som kan komme direkte til nytte hos politiet. Det er godt å se at politiet også ser at dette er et argument for at det ikke foreligger almenne hensyn som tilsier at vi skal hindre de ikke-returnerbare arbeide i Norge.

Skrevet av Arne Viste

Sola, 17.10.2015